

كأس الجوائز
التي تمنحها
الجامعة
للطلاب
الذين
يتميزون
بمستواهم
العلمي
والرياضي
والفني

● مشخصات سوره

- ◀ اهمیت: ان لكل شي سناما و سنام القرآن سوره البقره
- ◀ اسامي و اوصاف: بقره، ذروه، سنام، فسطاق، سيدالقرآن، زهراء
- ◀ آمار: آیات: 286، كلمات: 6156، حروف: 26256، نزول: 87
- ◀ مكان و زمان نزول: مدينه، يك و سال و نيم اول هجرت:
- ◀ فضاي نزول سور:
- ◀ سور مكى
- ◀ سور مدني

﴿ فضاي نزول: شرایط اجتماعي، اقتصادي و ... يثرب

﴿ تاثير فضاي نزول و معارف سوره:

﴿ فضاي نزول بر معارف سوره

﴿ معارف سوره بر فضاي نزول

﴿ معارف سوره: نبوت، تاريخ انبياء، خلافت انسان، ...

﴿ غرر آيات: آيات خلافت انسان، سه آيه آخر، آيه الكرسي

﴿ هدف سوره: اقتضاي بندگي: ايمان به همه رسل و كتب

﴿ فضيلت قرائت سوره: روايات متعدد

● آیه شریفه 1

◁ ویژگی حروف مقطعه:

◁ از مختصات قرآن

◁ مشترک سور مکی و مدنی

◁ شروع 29 سوره با این حروف

◁ یک تا پنج حرفی بودن این حروف

◁ یک، دو یا آیه یا بخشی از آیه یک

◀ تکراریک، دو، شش یا هفت بار

◀ 14 حرف بدون تکرار

◀ محتوای مشترک سور حاوی این حروف: وحی و رسالت

◀ رابطه حروف با محتوای سوره

◀ جملات: صراط علی حق نمسکه، صح طریقک مع السنه

◀ اوصاف خاص این حروف

◀ اقوال درباره حروف مقطعه:

- ◀ متشابهاتی مخصوص خداوند
- ◀ اسامی سوره هاست
- ◀ نام های قرآن است
- ◀ اشاره به اسماء الهی یا حضرت (ص)
- ◀ اجزاء اسم اعظم الهی

﴿ سوگند خداوند به حقانیت قرآن

﴿ اشاره به مدت بقای اقوام

﴿ اشاره به اجل امت اسلامی

﴿ همان حروف الفباست

﴿ برای تنبیه و اسکات خصم

◀ تحدي با حروف الضبا

◀ تکرار بیشتر همان حروف در سوره

◀ مرزبندی میان سوره ها

◀ خلاصه و پیام اجمالی سوره

◀ مقدمه و مفتاح سوره

◀ ناظر به صاحبان نسخ قرآن

◀ ناظر به تعداد آیات سوره ها

◀ مویذ حدوث قرآن

◀ رمزي دال بر محتوا بين خدا و رسول

◀ سرميان خدا و رسول

● آیه شریفه 2

﴿ ذلک:﴾

﴿ اشاره به محسوس و غیر محسوس

﴿ از باب تعظیم:

﴿ حضور: انی انا الله

﴿ خطاب: ایاک نعبد

﴿ غیاب:

﴿ اسم ظاهر: و اعبدوا الله

﴿ ضمیر غایب: فاعبدوه

◀ الكتاب:

◀ مفهوم

◀ مصادیق قرآنی:

◀ محل ثبت اعمال انسان

◀ حقیقت محل ثبت امور هستی

◀ مجموعه قوانین همراه انبیا

◀ دست نوشته بشری

﴿ صور استعمال: بدون «ال»، با «ال»

﴿ مراتب کتاب:

﴿ روایات

﴿ استعمال قرآنی:

﴿ بدون اسم اشاره

﴿ با اسم اشاره نزدیک

﴿ با اسم اشاره دور

﴿ راه نیل به مراتب: طهارت

﴿ لا ریب:﴾

﴿ مفهوم شک

﴿ ریشه نفي ریب

﴿ ریشه ریب کفار

﴿ حقیقت «لا»: نفي صحت، نهي

﴿ انواع ریب:

﴿ در دعوي قرآن

﴿ در دعوت قرآن

◀ متقین:

◀ تعریف تقوی

◀ مراحل هدایت متقین:

◀ اعطاء فطرت به متقین از سوی خداوند

◀ عمل متقین بر اساس فطرت

◀ هدایت ثانوی خداوند برای متقین

﹀ ریشه اختصاص هدایت:

﹀ مجمع البیان:

﹀ هدایت همگانی قرآن

﹀ آیات مفید اختصاص

﹀ عملکرد کفار:

﹀ نشنیده گرفتن

﹀ عدم ترتیب اثر

﹀ انکار مطلق و کلی

◀ المیزان:

- ◀ هدایت تکوینی ابتدایی
- ◀ هدایت تشریحی ابتدایی
- ◀ هدایت تکوینی پاداشی

◀ تسنیم:

- ◀ حفظ سرمایه فطرت
- ◀ تقوای عملی با کمک هدایت تشریحی
- ◀ هدایت پاداشی: ایصال به مطلوب

● آیه شریفه 3

﴿ یومنون:﴾

﴿ تعریف ایمان

﴿ حقیقت ایمان

﴿ مراتب ایمان

﴿ بالغیب:﴾

﴿ مفهوم

﴿ مستندات غیب:

﴿ برهان عقلي

﴿ دليل نقلي

﴿ وجدان کشفی

﴿ انواع غیب:

﴿ مطلق

﴿ نسبی

◁ انواع منکران غيب:

- ◁ توجيه گران مکاتب الحادي
- ◁ منکران مقلد آباء
- ◁ منکران داراي يقين

◁ برخي مصاديق غيب:

- ◁ البعث و النشور
- ◁ قيام القائم
- ◁ الرجعه
- ◁ الوعد و الوعيد ...

◀ احتمالات در بالغیب:

◀ «ب» ظرف است و غیب: خلوت

◀ «ب» سبب است و غیب: قلب مومن

◀ «ب» تعدیه است و غیب: خداوند و ...:

◀ اشکال اول: تکراری شدن:

◀ تفصیل بعد از اجمال

◀ برخی مصادیق نه همه آن

◀ اشکال دوم: عدم ایمان بدون علم

◀ امکان غیب برای غیرخدا

◀ تصریح آیه بعد به علم متقین

◀ ذومراتب بودن غیب

◀ اشکال سوم: عدم امکان غایب به خداوند

◀ عدم ملازمه حاضر و غایب

◀ تعبیر خداوند به ظاهر

◀ یکی بودن حضور و غیاب خداوند

﴿ یقیمون:﴾

﴿ نقطه مقابل:﴾

﴿ قعود، سجود، اضطجاع و استلقاء

﴿ توقف و سکون

﴿ انحراف و اعوجاج

﴿ مفهوم اقامه صلاه: عینیت اثر در انسان

﴿ اثراقامه صلاه: احساس حضور

﴿ مما رزقناهم:﴾

﴿ رزق: انعام خاص مستمر به مقتضای مرزوق

﴿ انواع رزق: تکوینی و تشریحی

﴿ گستره رزق: مادی و معنوی

﴿ تکمله:﴾

﴿ ممّا: من بعضیه

﴿ ممّا: اطلاق انفاق

﴿ رزقناکم: معطی خداست

﴿ رزقناکم: مالک حقیقی نیستید

﴿ ینفقون ﴾

- ﴿ مفهوم انفاق
- ﴿ تلقي نادرست از انفاق
- ﴿ انفاق عامل پیوند با خداوند
- ﴿ تاثیر صلاه بر انفاق
- ﴿ حلیت موضوع انفاق

خطاپذیری مطالب عقلي محض:

- ◀ همه مقدمات استدلال:عقلي
- ◀ خطاي حس مثل خطاي عقل
- ◀ عامل تشخیص در حس: عقل
- ◀ عدم امکان تایید حس با حس
- ◀ انحصار درک حس در جزئیات

« اشکال سوفسطائیان:

« خطا بودن قوی ترین ادراکات:

« ابطال دلیل توسط خودش

« اعتراف به خطا علامت صواب

« عدم اعتماد مطلق به علم

« علم: یافته ذهن ما نه حقیقت موضوع:

« تغییر محل نزاع

« عمل روزمره بر خلاف نظر

﴿ شبهه: تغيير علم:

﴿ عدم امکان انقسام علم

﴿ زمان و مکان ناپذيري علم

﴿ عدم جعل ذيل حرکت عمومي

﴿ امکان تعقل حوادث مختلف الزمان

● آیه شریفه 4

﴿ ایمان به وحی:

﴿ انواع تنزل:

﴿ تجافی

﴿ تجلی

﴿ انواع ایمان به وحی:

﴿ تفصیلی

﴿ اجمالی

﴿ گستره «ما انزل الیک»

﴿ رابطه ایمان به قرآن با سایر کتب:

﴿ یکسانی خط کلی معارف

﴿ قرآن: مصدق و مهیمن کتب

﴿ نگاه قرآن به انبیاء قبل

﴿ ریشه ضرورت ایمان به وحی

﴿ یوقنون:﴾

﴿ مفهوم یقین

﴿ معادباوری محصول یقین

﴿ انسانها و یقین به عقی

﴿ حقیقت یقین

﴿ اثر یقین

﴿ راز انکار قیامت: شبهه علمی، شهوت عملی

● آیه شریفه 5

﴿ مفلحون: ﴾

﴿ مفهوم فلاح

﴿ علامت مفلحان:

﴿ اصلاحگری

﴿ امر و نهی

﴿ ایمان و حمایت از رسول

﴿ ایثار

﴿ سنگینی حسنات

● آیه شریفه 6

﴿ کفروا:﴾

﴿ مفهوم کفر

﴿ مصداق الذین کفروا

﴿ مراتب کفر:﴾

﴿ اعتقادی

﴿ عملی

﴿ وجوه کفر

﴿ انذرتهم:﴾

﴿ مفهوم انذار

﴿ اهمیت انذار

﴿ صعوبت انذار

﴿ دلیل عدم تاثیر انذار

● آیه شریفه 7

﴿ ختم:﴾

﴿ مفهوم ختم

﴿ تعابیر ناظر به ختم

﴿ مراتب ختم

﴿ ریشه ختم

◀ محدوده زمانی ختم

◀ متعلق ختم:

◀ یکسانی بصر با قلب و سمع

◀ تفکیک بصر از قلب و سمع

◀ ختم: بدترین نفرین

◀ جمع ختم و اختیار

◀ قلب:

◀ انواع قلب:

◀ مادي

◀ معنوي: در قرآن:

◀ عقل و درک

◀ روح و جان

◀ مرکز عواطف

◀ تقسیمات قلب در قرآن:

◀ قلب سلیم

◀ قلب منیب

◀ قلب مریض

◀ جمع بودن قلب و مفرد بودن سمع:

◀ اسم جمع

◀ معنای مصدری

● آیه شریفه 7

﴿ من الناس: ﴾

﴿ ناس: انسان، انس، بشر

﴿ متعلّق: ﴾

﴿ متقی

﴿ کافر

﴿ منافق

● آیه شریفه 8

انسان در برابر دین:

مسلمان

کافر

منافق: مفهوم نفاق

اشتراک با کافر و مشرک

مختصات منافق

بدتر بودن منافق از کافر

افشای نفاق توسط خداوند

مشکک بودن نفاق

صفات مذکور در آیات

● آیه شریفه 9

﴿ یخادعون:﴾

- ﴿ مفهوم خدعه: طرفینی یا یکطرفه
- ﴿ مخاطب خدعه: خدا، رسول و مومنین، منافق
- ﴿ حیطه خدعه
- ﴿ اهمیت خدعه با مومن
- ﴿ تاثیر خدعه
- ﴿ ریشه خدعه: خودگرایی، خودفراموشی
- ﴿ راه دفع ریشه خدعه: پیروزی، اسارت، شهادت عقل

● آیه شریفه 10

﴿ في قلوبهم مرض:﴾

﴿ انسان ها:

﴿ مومن سليم القلب

﴿ مومن داراي بيماري جزئي قلبي

﴿ منافق و كافر مريض القلب

﴿ انواع مرض:

﴿ جسمي

﴿ روحي

﴿ تزايد الهي نسبت به انسان:﴾

﴿ خير

﴿ شر

﴿ برخوردار خداوند با بیمار دلي:﴾

﴿ دستور تقوا براي پیشگیری

﴿ تنبه نسبت به بیماری و علائم آن

﴿ نشان دادن راه بازگشت

﴿ تهدید به افشاء اسرار

﴿ تهدید به تبعید و قتل

﴿ رهاسازی و واگذاری به خود

- ◀ خاصیت مرض قلب: جذب مرض جدید
- ◀ استناد افزایش مرض به خداوند: مالکیت مطلق
- ◀ وضعیت مرض در قلب منافق: استقرار
- ◀ ریشه و ابزار فرد مریض القلب: کذب
- ◀ عاقبت دارندگان مرض قلبی: عذاب الیم

● آیات شریفه 11-12

﴿ مفسدین مصالح نما: ﴾

﴿ مفهوم افساد ﴾

﴿ حالات منافقان: ﴾

﴿ در برخورد با خود ﴾

﴿ در برخورد با مومنان ﴾

﴿ در برخورد با کافران ﴾

◀ ریشه ادعای اصلاح:

◀ فقدان عقل نظری

◀ فقدان عقل عملی

◀ حقیقت عمل منافق:

◀ کذب خبری نه مخبری

◀ کذب خبری و مخبری

﴿ نتیجه عمل منافق: تشدید حماقت

﴿ تکمله:

﴿ عبارت قیل: اطلاق دعوت منافق

﴿ الا: دلالت همزمان بر تنبیه و حصر

﴿ هم المفسدون: تاکید و استمرار

● آیه شریفه 13

﴿ خودبرتربینی سفیهانه:

﴿ مفهوم سفه

﴿ ریشه سفاهت منافقان

﴿ نتیجه سفاهت: لایعلمون

﴿ اشتراک سفاهت منافق و کافر

﴿ ضد سفاهت: عقل عملی سلیم

● آیات شریفه 14-15

﴿ مفهوم شناسی: شیطان، استهزاء، یعمهون

﴿ انواع منافقان در این باب:

﴿ از ابتدا کافر متظاهر

﴿ ابتدا مومن و سپس کافر متظاهر

﴿ تعابیر ناظر به تمایل منافق به کافر:

﴿ لقوا، خلوا

﴿ انما، انا معکم

﴿ شیاطینهم

﴿ انما نحن مستهزئون

﴿ متعلق استهزاء

﴿ تفاوت استهزاء الهی با استهزاء منافقان

﴿ کیفر مستهزئان منافق:

﴿ الله يستهزئ بهم

﴿ يمدهم

﴿ يعمهون

﴿ شياطينهم

● آیه شریفه 16

- ◁ زندگی انسان در دنیا: عرصه تجارت
- ◁ ارکان تجارت: خریدار، فروشنده و ...
- ◁ انواع تجارت: رابح و بایر
- ◁ رابطه تجارت الهی و بشری: اشتراک و افتراق
- ◁ اثر تجارت بایر: ما کانوا مهتدین

● آیات شریفه 17-18

◀ مفهوم شناسی

◀ تمثیلات قرآن:

◀ انواع تمثیل درباره منافقان

◀ خاصیت تمثیل

◀ انواع تلقی از تمثیل:

◀ عدم جواز طرد

◀ ریشه درخواست طرد

◀ جایگاه روشنائی برای مومن و منافق:

◀ نسبت نور مومن و منافق

◀ تقابل نور مومن و نار منافق

◀ نیاز بدون پاسخ

◀ کیفر منافقان ظلمت زده:

◀ درد دنیا

◀ در عقبی

◀ حقیقت کیفر

● آیات شریفه 19-20

◁ مفهوم شناسی

◁ زندگی منافقان:

◁ کیفیت زندگی

◁ عکس العمل منافق

◁ حقیقت عکس العمل

◁ احاطه خداوند: عام و خاص

◁ حقیقت زندگی منافقانه: کفر

● آیه شریفه 21

﹀ مفهوم شناسي

﹀ نداهاي الهي:

﹀ اهميت

﹀ انواع:

﹀ باواسطه يا بي واسطه

﹀ تکويني يا تشريعي

﹀ مراتب

◀ عبادت:

◀ انواع امر به عبادت:

◀ اول فرع سپس اصل

◀ اول اصل سپس فرع

◀ گستره و مصادیق عبادت

◀ ارکان عبادت

◀ دلیل تشریح عبادت

◀ شروط عبادت:

◀ صحت

◀ قبول

◀ کمال

◀ استدلال بر ضرورت عبادت:

◀ از مبدا فاعلي

◀ از مبدا غايي

◀ از مبدا فاعلي و غايي

◀ نتیجه عبادت

◀ آیات الهی در عالم:

◀ آفاقی

◀ انفسی

◀ تمسک به نیاکان:

◀ مخلوق و معبود دانستن

◀ پیروی از سنن غلط

﴿ لعلکم تتقون: ﴿

﴿ فراگیری تقوی

﴿ آلی بودن تقوی

﴿ نگاه واقعی به تقوی:

﴿ عبادت غیر منتهی به تقوی

﴿ تدقیق در معنای لعلّ

﴿ ابهام در عاقبت کار

● آیه شریفه 22

◀ مفهوم شناسی:

◀ جَعَلَ: قرار دادن شی در حالت خاص

◀ ارض: مقابل سماء

◀ سماء: فضایی بالای زمین

◀ فراش: بستر استراحت گرم نرم معتدل

◀ ثمرات: هر چیز حاصل از چیز دیگر

◀ انداد: جمع ندّ

◀ ترتیب مطالب دو آیه:

◀ ایجاب: اعبدو الله

◀ سلب: فلا تجعلوا لله اندادا

◀ درجات نعمت های الهی:

◀ توده مردم مخاطبند

◀ مومنان مخاطبند

◀ ریشه جمع بودن انداد:

◀ خطاب به توده مشرکان

◀ نیازهای متنوع بشر

﴿ انتم تعلمون:﴾

﴿ حال براي «فلا تجعلوا»﴾

﴿ انواع علم:﴾

﴿ فطري﴾

﴿ اکتسابي﴾

● آیه شریفه 23

﴿ ریب:﴾

﴿ مفهوم شناسی

﴿ انواع شک و ریب:

﴿ قابل درمان

﴿ غیر قابل درمان

﴿ نفي ريب در قرآن

﴿ جمع نفي ريب و نفي مشرکان:

﴿ «لا» نفي است

﴿ «لا» نفي است

﴿ مرجع ضمیر «مثله»:﴾

﴿ عبدنا:﴾

- ﴿ وجه معجزه امی بودن حضرت نیست
- ﴿ مرجع ضمیر در سایر موارد قرآن است

﴿ مما نزلنا:﴾

- ﴿ نوع تحدی در مکه
- ﴿ نوع اشکالات مشرکین
- ﴿ معنی شهادتکم
- ﴿ عدم موضوعیت امی بودن

﴿ «عبدنا» و «مما نزلنا»﴾

﴿ کلیات تحدی:

﴿ واکنش مردم به دعوت انبیا:

﴿ تلاش برای ابطال دعوی

﴿ عدم پذیرش تا رویت معجزه

﴿ رابطه اعجاز و دعوی نبوت:

﴿ از جانب رسول و نبی

﴿ از جانب مشرکین

◀ تفاوت معجزه با وقایع عادی:

◀ علنی یا مکشوف بودن علل

◀ تدریجی یا آنی بودن اثر علل

◀ نوع تاثیر علل

◀ تقدم و تاخر علل

◀ دلیل سختی پذیرش اعجاز: انحصار ابزار معرفت به

محسوسات

◀ انواع اعجاز :

◀ اقتراحي

◀ مهر و قهر الهي

◀ برهان نبوت

◀ تاثير نفوس انبيا در تحقق اعجاز

﴿ مُثَبِّتَاتُ اعْجَازٍ ﴾

﴿ دَعْوَى نُبُوتٍ ﴾

﴿ دَعْوَتٌ بِهٖ تُوْحِيْدٌ ﴾

﴿ بِرَآئِ غَيْرِ مَعْتَقِدٍ بِهٖ مَبْدَاً ﴾

﴿ بِرَآئِ مَعْتَقِدٍ بِهٖ مَبْدَاً ﴾

﴿ مَدْعِيَانِ پَاسِخْگُوِيِي بِهٖ تَحْدِيِي ﴾

﴿ هَمْرَآهٖ بَا دَعْوَى نُبُوتٍ ﴾

﴿ بَدُوْنِ دَعْوَى نُبُوتٍ ﴾

﴿ كَارْكَرْدِ تَحْدِيِي: تَقْوَايِ عِلْمِيِي ﴾

﴿ اعجاز حضرت (ص): ﴾

﴿ معجزات حضرت (ص): ﴾

﴿ تلقي ناصحیح

﴿ تلقي صحیح

◀ تفاوت اعجاز حضرت (ص):

◀ سایر انبیا: قائم به خودشان

◀ اعجاز حضرت (ص):

◀ گویا

◀ جاودانی

◀ جهانی

◀ روحانی

◀ انواع تحدي:

◀ کل قرآن: اسراء 88

◀ ده سوره: هود 13

◀ يك سوره: يونس 38

◀ حديث: طور 34

◀ كتاب: قصص 49

◀ وجوه اعجاز:

◀ آورنده

◀ اخبار غیبی: گذشته، آینده، علمی

◀ مصونیت از اختلاف

◀ بلاغت

◀ عمومیت تحدی

◀ سهل و امتناع علمی

◀ متعلق اعجاز:

◀ سوره های حاوی تحدي

◀ کل قرآن حتي قصار السور

◀ مفهوم عجز در تحدي:

◀ مثل دارد نمی توانند بیاورند

◀ اصلا مثل ندارد که بیاورند

◀ ماهیت عبارات تحدي: فاتوا

◀ نمونه هاي پاسخ به تحدي قرآن

◀ قرآن از منظر ديگران

● آیه شریفه 24

«إِن» به جای «إِذ»:

« صحبت مطابق گمان معاندان

« تاکید بر تهگم و تحکم

« فاتقوا: پروای خائفانه اولی از بی پروایی

﴿ النار:﴾

﴿ دليل وجود «ال»﴾

﴿ تفاوت نار:﴾

﴿ ملكي: محتاج فاعل و قابل

﴿ ملكوتي: محتاج فاعل صرف

﴿ وقود: ﴿

﴿ مفهوم: ﴿

﴿ آتش زنه

﴿ ماده سوختنی

﴿ آتش گیره

◀ نقش انسان:

◀ برافروختن آتش

◀ هیزم آتش شدن

◀ سوختن همه جانبه:

◀ جسمی

◀ روحی:

◀ منشا: روحی

◀ غیرقابل تحمل

◀ تقدیم ناس بر حجاره:

◀ دلیل:

◀ شگرد معبود انسانی

◀ جهالت عابد انسانی

◀ مویذات:

◀ انبیاء: 98

◀ انبیاء: 67

﴿ حجاره:﴾

﴿ احتمالات:﴾

- ﴿ سنگ سیاه کبریت
- ﴿ طلا و جواهر زراندوزان
- ﴿ اشاره به شدت آتش
- ﴿ زبانه آتش از درون سنگ
- ﴿ بت ها که اغلب از سنگند

﴿ ظرافت جمع ناس و حجاره

﴿ اَعَدَّتْ ﴾

﴿ شباهت بهشت و جهنم

﴿ دلالت فعل ماضی

﴿ مضمولان عذاب:

﴿ کفار

﴿ منافقان

﴿ مومنان فاسق

● آیه شریفه 25

﴿ بَشِّرْ: ﴿

﴿ مفهوم بشارت: خبر موثر در بَشْرَه

﴿ مخاطب: اصلي و فرعي

﴿ انواع تبشیر و انداز در قرآن

﴿ ضرورت تبشیر و انداز

﴿ اهمیت تبشیر و انداز

﴿ امنوا و عملوا... ﴾

﴿ ایمان: ریشه، عمل صالح: محصول

﴿ ایمان عامل جامعیت عمل صالح

﴿ ایمان شرط قبول عمل صالح

﴿ لهم: «ل»: اختصاص، ارتباط، منفعت، مالکیت

﴿ جنّات:﴾

﴿ مفهوم شناسی

﴿ وجود فعلی بهشت

﴿ احتجاب بهشت

﴿ تجرّی: اسناد جریان به انهار: مجاز

﴿ تحتها: چرایی عدم ذکر اشجار؟

﴿ انهار:

﴿ مفهوم نهر

﴿ مصداق انهار

﴿ نحوه جریان انهار

◀ من قبل:

◀ قبلا در بهشت

◀ عالم برزخ

◀ شباهت رزق صبح و شام

◀ عالم دنیا

﴿ أتوا:﴾

﴿ استعمال: لازم، متعدي

﴿ فاعل: نوجوانان بهشتي

﴿ متشابهها:﴾

﴿ شباهت به میوه های دنیا

﴿ یکسانی میوه های بهشتي

◀ ازواج مطهّره:

- ◀ مفهوم زوج
- ◀ حیطة تطهیر
- ◀ مصداق ازواج بهشتی

◀ خالدون:

- ◀ ضرورت خلود و تصریح به آن
- ◀ چرایی خلود در جنّت

◀ نعمت های بهشتی:

◀ انواع: مادی و معنوی

◀ مراتب وجودی نعمت ها

◀ مراتب پاداش مومنان

◀ اقسام بهشت

◀ مصداقی مذکور در آیه

● آیه شریفه 26

﴿ يستحي:﴾

﴿ مفهوم شناسی: مقابل وقاحت

﴿ انواع حیا:

﴿ مثبت

﴿ منفي

﴿ ریشه حیا:

﴿ رسوم و آداب

﴿ حقایق تکوینی

◁ مثلاً:

◁ مفهوم شناسی: صفت مشابهه

◁ انواع مثل در قرآن:

◁ کلامی

◁ عملی

◁ پاسخ به اشکال تمثیل بعوضه:

◁ شیوه قرآن در مثل

◁ یکسانی عالم نسبت به

خداوند

◁ عدم ربط جثه به عظمت

و عدم آن

◁ عمومیت امثال قرآنی

﴿ واکنش مخاطبان به امثال: ﴾

﴿ مومنان: عالمانه

﴿ کفار: جاهلانہ

﴿ فایده استفادہ از مثل: ﴾

﴿ تاسیسی

﴿ تاییدی

﴿ وجہ تفاوت تمثیل و تشبیہ: ﴾

﴿ تمثیل

﴿ تشبیہ

﴿ یضل ... یهدی ... ﴾

﴿ گوینده کلام: ﴾

﴿ کفار

﴿ خداوند

﴿ انواع اضلال و هدایت:

﴿ ابتدایی

﴿ ثانوی

◀ عوامل اضلال: شیطان و انسان

◀ آیات اضلال و هدایت ثانوی:

◀ مطلق

◀ مقید

◀ حقیقت اضلال: تعلیق حکم بر وصف

◀ اضلال ثانوی: علامت اختیار

◀ ریشه تقدیم اضلال بر هدایت

﴿ كثيرا: نفسي نه نسي

﴿ مومنان: كثير نفسي نه نسي

﴿ كافران: كثير نفسي و نسي

﴿ الفاسقين:

﴿ مفهوم فسق

﴿ انواع فسق:

﴿ كلي

﴿ جزئي

● آیه شریفه 27

﴿ ینقضون :

﴿ مفهوم : فسخ امر محکم

﴿ انواع نقض عهد :

﴿ گسستن خود عهد

﴿ قطع رابطه خود

﴿ اثر نقض عهد :

﴿ انحراف قاطع و

﴿ انحراف خود قاطع

◀ نقض عهد مطلوب

◀ نقض ناظر به قرآن:

◀ تعهد به قرآن: قابل نقض

◀ خود قرآن: غیر قابل نقض:

◀ دلیل عقلي

◀ دلیل نقلي

﴿ عهد الله:﴾

﴿ مفهوم

﴿ انواع عهد:

﴿ مردم با یکدیگر

﴿ خدا با انبیاء و اولیاء

﴿ عظمت عهد الهی:

﴿ وفای خداوند به عهد

﴿ تکلیف بندگان به وفا

﴿ کیفیت عهد عبد و مولی: ﴾

﴿ عهد عالم ذر از ذرات آدم (علیه السلام)

﴿ عهد با عقل و فطرت

﴿ عهد با وحی، عقل و کتب آسمانی

﴿ عهد با وحی خاص

﴿ مخاطب عهد اللہ:﴾

﴿ انبیاء (علیہم السلام)﴾

﴿ اقشار خاص﴾

﴿ عامہ مردم﴾

« اهمیت وفاي به عهد :

« مورد سوال بودن

« علامت عقلانیت

« علامت تقوای

سیاسی

« کمال مورد ثنای

حق

« لزوم آن در قبال

﴿ یقطعون:﴾

﴿ مفهوم: مثبت و منفي

﴿ متعلق قطع:

﴿ پدر، مادر، برادران و خویشان

﴿ برادران دینی

﴿ امت اسلامی

﴿ امام مسلمین

﴿ ما امر الله ... ﴾

﴿ مگر کفار وصل بودند؟ اصل عمومیت فیض الهی

﴿ مصداق بارز ما امر الله: صله رحم (برخی: انحصار)

﴿ مصداق اکمل ما امر الله: ولایت امیرالمومنین (ع)

﴿ یفسدون:﴾

- ﴿ مفهوم شناسی: مقابل اصلاح
- ﴿ مصادیق فساد و افساد در قرآن
- ﴿ درکات افساد:
- ﴿ نقض
- ﴿ قطع
- ﴿ افساد

﴿ الخاسرون:﴾

﴿ مفهوم شناسی: مقابل ربح

﴿ حقیقت خسران: زوال سرمایه معنوی

﴿ استعمال اسم فاعل: مضارع بودن افعال

﴿ دلالت خسران: اضلال کیفی

● آیه شریفه 28

﴿ کیف:﴾

﴿ دلالت:﴾

﴿ توبیخ

﴿ تعجب

﴿ پاسخ کفار:﴾

﴿ حیات و ممات اتفاقی

﴿ احیاء موجود توسط خودش

﴿ احیاء توسط مخلوقی دیگر

﴿ مخاطب تکفرون:﴾

﴿ منکر خالقیت: برهان و استدلال

﴿ منکر ربوبیت: جدال احسن

﴿ مومنین داراي کفر عملي: موعظه حسنه

◀ امواتا:

◀ مصداق اموات: نطفه، خاک

◀ اشاره به سابقه انسان: معدوم، غیرمذکور

◀ طُرق تنبه دهی: آفاقی، انفسی، ترکیبی

◀ مراحل تطور انسان:

◀ سابقه مرگ

◀ احیاء انسان توسط خداوند

◀ اماتة انسان توسط خداوند

◀ احیاء مجدد انسان توسط خداوند

◀ بازگشت نهایی به سوی خداوند

﴿ فاحیاکم:﴾

﴿ مصداق: اولین حیات بعد عدم

﴿ مصادیق احیاء الہی:

﴿ از شرک به توحید

﴿ از جهل به علم

﴿ از اختلاف به اتحاد

﴿ از نفس به قلب

﴿ از خدا به خدا

﴿ از ظاهر به باطن

﴿ از شہود خود به حق

﴿ ترجمون:﴾

﴿ اصل رجوع: عام

﴿ حقیقت رجوع: جسم و روح به امر خدا

﴿ محل رجوع:

﴿ جلال خداوند

﴿ جمال خداوند

﴿ اوج جمال خداوند

● آیه شریفه 29

﴿ خَلَقَ لَكُمْ :

﴿ دَلِيلَ تَقْدِمِ لَكُمْ :

﴿ اِفَادَهُ حَصْرَ

﴿ تَبْشِيرِ اِنْسَانِ

﴿ اَهْمِيَةِ اِنْسَانِ

﴿ مَا هِيَ تَسْخِيرُ :

﴿ غَرَضِ فَاعِلِي :

مَنْتَفِي

﴿ غَرَضِ فَعْلِي : لَازِم

◀ ابعاد تسخیر:

◀ عام:

◀ کل

◀ بعض

◀ خاص

◀ انواع تسخیر:

◀ یکطرفه: انسان نسبت به سایر موجودات

◀ دوطرفه: انسان نسبت به سایر انسانها

◀ مقایسه انسان و مسخراتش:

◀ مادي: براي ماديون

◀ معنوي: براي الهيون

◀ بهره انسان از مسخرات:

◀ گياهي

◀ حيواني

◀ انساني:

◀ علمي: معرفت مادي و معنوي

◀ عملي: اقدام و ايتار و جهاد

◀ تفاوت تسخير با تفويض

﴿ استوي:﴾

﴿ مفهوم: جمع توسط و اعتدال

﴿ برخي مصاديق:﴾

﴿ استقرار کشتي نوح(ع)

﴿ سواري انسان بر مرکب

﴿ استيلاي خدا بر عرش

﴿ سماء ﴾ :

﴿ مفهوم : بالاي سر

﴿ مصا ديق قرآني :

﴿ مجاور زمين

﴿ منطقه اعلي

و ابعـد

﴿ جو اطراف

زمين

◀ سبع سموات:

◀ سیّارات سبع

◀ طبقات متراکم هوا

◀ دلالت هفت بر کثرت

◀ صدق واقعی عدد هفت

● آیه شریفه 30

﴿ احتمالات تناسب آیه :

﴿ همه چیز برای انسان :

خليفة الله

﴿ اشاره به نعمت خليفة

الهي

﴿ و اکنش به تکذیب کافران :

﴿ قال:﴾

﴿ ناصحیح: تلفظ به الفاظ

﴿ صحیح: اشهاد حضوری

﴿ رَبِّکَ:﴾

﴿ خلقت از ربوبیت نشأت گرفته

﴿ کَ: حضرت(ص) اشرف خلفای الهی

﴿ للملائكہ :

﴿ تحلیل لفظی : جمع
ملک (ملاک)

﴿ وجه تسمیہ : رسالت
و فرستادن

﴿ مفہوم ہ :

﴿ تانیث

﴿ مبالغہ

﴿ رابطہ ابلیس و ملک: ﴾

﴿ اعلام جعل خلیفہ بہ ملائک ﴾

﴿ عرض اسماء بہ ملائک ﴾

﴿ انبیاء اسماء توسط آدم (ع) بہ ملائک ﴾

﴿ امر بہ سجدہ بہ ملائک و ابلیس ﴾

﴿ ملائک مخاطب آیه:

﴿ ملائک ساکن در زمین

﴿ همه ملائک:

﴿ در مورد سجده: صحیح

﴿ در سایر موارد: ناصحیح

﴿ اطلاق متقابل جن و ملک:

﴿ اطلاق ملک بر ابلیس

﴿ اطلاق جن بر ملک

﴿ اني :

﴿ جدیت جعل خلیفه : جمله
اسمیہ ، ...

﴿ هدف از القای جدیت : قطعیت
جعل و ...

﴿ ی : متکلم و حد ه : عدم
وسایط، القای توحید

﴿ جا عل :

﴿ خلیفه:

﴿ مفهوم شناسی: جانشین سابق

﴿ استخلاف از حاضر محض:

﴿ تفویض مطلق نیست

﴿ اطلاق ربوبیت، فقر ذاتی انسان

﴿ تفکیک نقش ذاتی و عرضی

◀ تفاوت خلافت با:

◀ امامت

◀ رسالت

◀ عرض امانت

◁ انواع خلافت:

◁ خلافت تاريخي

◁ خلافت رتي

◁ خلافت بي واسطه

◁ خلافت باواسطه

◁ خلافت الهي

◁ خلافت شيطاني

◀ مراتب خلافت:

◀ حال

◀ ملکه

◀ تقويم ماهوي

◀ تقويم وجودي

﴿ مصداق خلیفه:﴾

﴿ آدم (ع): ناصحیح

﴿ نقد:﴾

- ﴿ جملیه اسمیه و اسم فاعل: استمرار
- ﴿ عدم فعلیت ما فی الارض توسط یک نفر
- ﴿ عدم اختصاص آگاهی از اسما به آدم (ع)
- ﴿ مقایسه نوع با نوع در بیان ملائک
- ﴿ خطابات عام قرآن کریم به خلفاء الهی

- ◀ انسانهای کامل: ناصحیح
- ◀ همه مومنین وارسته: ناصحیح
- ◀ مطلق انسانها به صورت بالفعل: ناصحیح
- ◀ همه انسانها در عین تشکیک: صحیح
- ◀ تفکیک ایجاد و استدامه
- ◀ تفکیک خلافت و خلیفه
- ◀ تفکیک بالقوه و بالفعل

﴿ مصداق مُسْتَخْلَفٍ عَنْهُ:﴾

﴿ اجنّه فاسد منقرض شده

﴿ همه موجودات عالم

﴿ انسانهای پیشین (نسناس)

﴿ فرشتگان مستقر در زمین

﴿ خداوند متعال

﴿ حوزه خلافت: کل مُلک و ملکوت:﴾

﴿ ان الي ربك المنتهي

﴿ عمومیت حوزه تعلیم

﴿ عدم اهتمام ملائک به زمین

﴿ اطلاق ناظر به مستخلف عنه

﴿ في الارض: قيد جعل نه خلافت

﴿ عدم سجده مَلک بر زمینی صرف

﴿ شئون خلیفه الله: ﴾

﴿ احاطه به جزئیات و تبدیل قوه به فعل ﴾

﴿ هدایت تکوینی همه هستی امکانی ﴾

﴿ هدایت تشریحی همه انسان ها ﴾

﴿ تکمله:﴾

﴿ راز نصب جانشین:﴾

﴿ ضعف مستخلف عنه: ناصحیح

﴿ ضعف خلیفه: صحیح

﴿ مرز خلیفه الہی و اومانیسیم

﴿ أَتَجْعَلُ:

﴿ اصل سوال:

﴿ ممنوع:

﴿ از مبدا فاعلي و غايي خداوند

﴿ اعتراض به فعل خداوند حکيم

﴿ مشروع: استفهام

﴿ مدلول سوال: انسان: شهوت، غضب، عقل

﴿ حقیقت سوال:

﴿ ترک اولی غیرنافی عصمت: ناصحیح

﴿ ملائک مراتب پایینتر: ناصحیح

﴿ استفعام استعلامی: صحیح

- ◀ وجود روایات غیرقطعی غیرمُثبت اعتقادات
- ◀ صعوبت اثبات تواتر روایات دال بر اعتراض ملائک
- ◀ عدم تشریح و نظام ثواب و عقاب در عالم ملائک
- ◀ همراهی تقدیس و تسبیح دال بر فقدان اعتراض
- ◀ اقرار به علم و حکمت الهی در بیان ملائک
- ◀ سجده ملائک در سایر آیات دال بر خلقت
- ◀ عدم استنکاف ملائک از عبودیت خالصانه
- ◀ عبادت دائمی بدون خستگی ملائک
- ◀ امثال مطلق اوامر الهی توسط ملائک
- ◀ عدم شروع به قول ملائک بدون اذن الهی
- ◀ سبقت نجستن در قول بر خداوند متعال
- ◀ فقدان ادعای خلافت در مقابله با انسان

◀ منشا ایجاد سوال:

◀ اعلام خداوند به ملائک

◀ سابقه انسانهای پیشین در زمین

◀ خاصیت قوای موجود در انسان

◀ خاصیت تعارض زای زمین

نسیب بحمدک:

﴿ مفهوم شناسی تسبیح

﴿ احتمالات در «ب»:

﴿ تعدیه

﴿ استعانت

﴿ معیت

﴿ الصاق

نقدس لک:

- ◀ مفهوم شناسی
- ◀ تفاوت با تسبیح
- ◀ مصداق مقدس:
- ◀ عالم و موجودات آن
- ◀ خود فرشتگان
- ◀ افعال فرشتگان
- ◀ ذات باری تعالی

﴿ اني اعلم:﴾

﴿ دليل اجمال:﴾

- ﴿ عدم تفصيل خواهي بنده از خالق
- ﴿ اشاره به حکمت امر در آیات بعد

﴿ مصداق مجهول:﴾

- ﴿ کبر و عجب ابليس
- ﴿ مقام صالحان از نسل آدم

﴿ تکمله:﴾

﴿ یادآوری در قرآن

﴿ درس گفتگوی خدا و ملائک:

﴿ عدم مانعیت بزرگی در اطلاع دهی

﴿ عدم فدای خیر کثیر به پای شرفیلیل

﴿ عدم اکراه خداوند از سوال از اسرار خلقت

﴿ اخفاء امر بر انسان اولی نسبت به ملائک

﴿ خضوع اولیه ملائک و اخذ پاسخ تفصیلی

﴿ دلداری رسول اعظم با بیان سوال ملائک

﴿ خودداری از ایجاد هیبت بی جا و بی دلیل

﴿ تقابل افساد و سفک با تسبیح و تقدیس

﴿ عصیان ملائک:﴾

﴿ مفهوم عصمت

﴿ شواهد اختیار

﴿ نظرات:

﴿ عدم عصیان مطلق

﴿ امکان عصیان:

﴿ ترک اولی

﴿ ملائک زمینی

﴿ مراتب ملائک

● آیه شریفه 31

﴿ عِلْمٌ:

﴿ مفهوم شناسي: انتقال قطعي حقيقت علم

﴿ انواع تعليم: بي واسطه، باواسطه

﴿ كيفيت تعليم: دفعي يا تدريجي؟

﴿ اثر تعليم: تحقق خلافت

﴿ متعلق تعليم: حقايق وراي لفظ

◀ الاسماء:

◀ مفهوم شناسی: از سمه: نشانه

◀ حقیقت اسماء: حقایق عینی

◀ حیطه اسماء: مطلق

◀ اثر اسماء: تسکین فراق

◀ ویژگی اسماء:

- ◀ غیبی نه شهودی
- ◀ ارتباط با مفاتح و خزائن
- ◀ حقیقی نه لفظی
- ◀ همزمانی برکت و تسبیح
- ◀ اختصاص حقیقت آن به خواص

﴿ عرضہم:﴾

﴿ ہم: اشارہ بہ حقایق ذی شعور

﴿ انواع عرضہ: مادی و معنوی

﴿ مادی

﴿ معنوی: حجاب:

﴿ مانعیت حجاب

﴿ انواع مانع

﴿ حجاب محصول ضعف

﴿ ویژگی خاص اسما الہی

﴿ چرایی عرضہ حقایق بر ملائک

﴿ چگونگی عرضه:﴾

- ﴿ عرضه تفصیلي با حفظ کثرت
- ﴿ عرضه اجمالي بدون کثرت تفصیلي
- ﴿ انسان کامل جامع عالم کبیر

﴿ حقیقت عرضه:﴾

- ﴿ تمثیل: خلاف اصل است
- ﴿ حقیقت: اصل بر این است

﴿ الملائکة: قیاس با انسان:﴾

﴿ عجز از انبیا چه رسد به علم

﴿ عجز از اسما سما چه رسد به خود اسما

﴿ عدم امکان مظهریت عاجز از انبیا

﴿ عدم مظهریت مانع خلافت

﴿ ان كنتم صادقين:﴾

﴿ ماهیت ادعا:﴾

﴿ عدم مصلحت جعل خلافت انسان

﴿ اولی بودن خودشان برای خلافت

﴿ همراهی تسبیحشان با حمد کامل

﴿ امکان صدق و کذب: راه ندارد

● آیه شریفه 32

﴿ سبحانک:﴾

﴿ مفهوم شناسی: جری و اشتغال (مصدر مضاف)

﴿ متعلق تنزیه:﴾

﴿ عدم اعطاء خلافت به مستحق

﴿ عالم شدن ملائک بدون تعلیم الهی

﴿ کار بدون حکمت (خلافت انسان)

﴿ فحو اي تسبيح ملائک:﴾

﴿ اعتراض

﴿ تنزيه و اقعي:﴾

﴿ سبحانک

﴿ لا علم لنا

﴿ ما

﴿ علمتنا

﴿ ان

﴿ انت

﴿ العليم الحكيم

﴿ جمله اسميه

﴿ ادب تسبيح: روند: تسبيح، تعجيز،

تحميد

﴿ لا علم لنا:﴾

﴿ اقرار به جهل: رسوخ در علم﴾

﴿ افزایش علم ملائک:﴾

﴿ ممکن نیست﴾

﴿ ممکن هست﴾

● آیه شریفه 33

﴿ انبیهم:﴾

- ﴿ چرایی امر به انبیا به جای تعلیم
- ﴿ تفاوت امر حضرت به انبیا با ملائک
- ﴿ اهداف انبیا: سلبی، ایجابی
- ﴿ مصونیت انبیا حضرت از خطا
- ﴿ اثر انبیا: افضلیت انسان کامل بر ملائک

﴿ اعلم ما...:﴾

﴿ مصداق:﴾

﴿ ما تبذون: ناظر به "اتجعل فیها"﴾

﴿ ما تکتمون:﴾

﴿ اعتقاد ملائک به اولویتشان﴾

﴿ استکبار ابلیس از سجده﴾

﴿ تعجب ملائک از خلافت انسان﴾

﴿ تفاوت کتمان ملائک با ابلیس:

﴿ متعلق کتمان

﴿ ریشه کتمان

﴿ رفع یا بقای مکتوم

﴿ هشدار: مراقبت بر خواطر

﴿ احاطه علم الهی

﴿ وعده اعلان و ابراز

﴿ عمومیت رسوایی

● آیه شریفه 34

﴿ تناسب:﴾

﴿ در ادامه سه آیه قبل

﴿ مراتب تبیین:﴾

﴿ اصل جریان بدون ترتیب

﴿ سجده پس از خلق و نفخ

﴿ سجده پس از خلق و نفخ و تعلیم

﴿ اسجدوا:﴾

﴿ حکم سجده برای غیرخدا:﴾

﴿ حضرت مسجودله نه مسجودالیه

﴿ سجده از باب تحیت نه طاعت

﴿ تفاوت مذاق متشرعه در ازمنه مختلف

﴿ تکوینی بودن سجده و رفع شبهه

﴿ آیات دال بر سجده ملائک:﴾

﴿ دستور به اصل سجده

﴿ دستور به اصل و کیفیت سجده

﴿ حقیقت سجده:﴾

﴿ از باب توبیخ ملائک

﴿ از باب تکریم حضرت

﴿ مسجود: ﴾

﴿ حضرت آدم علیه السلام

﴿ مقام انسانیت:

﴿ عدم اختصاص خلافت به حضرت

﴿ مسجود شدن همه انسانها در آیات

﴿ کینه شیطان نسبت به کل انسانها

﴿ کیفیت امر:

﴿ حقیقت نیست چون:

﴿ قطعیت تحقق تکوین

﴿ فقدان بستر تشریح

﴿ تمثیل با کیفیت خاص

﴿ اشکال : ﴾

- ﴿ قابلیت تشریح درباره اجنه
- ﴿ تعلق ابلیس به طایفه جن
- ﴿ امر تشریحی و عصیان ابلیس
- ﴿ خطاب واحد به ابلیس و ملائک

﴿ پاسخ : ﴾

- ﴿ عدم امکان تشریح نسبت به مخاطب اصلی
- ﴿ عدم دلالت امکان تشریح بر ضرورت آن
- ﴿ فقدان دلیل اثبات امر جدا به ابلیس

◀ الا ابلیس: استثنا:

◀ متصل: ابلیس جزء ملائک

◀ منفصل:

1. کان من الجن:

◀ اشکال: صار من الجن

◀ پاسخ: تفاوتهاي دو جنس

2. عدم تسري احكام جن به ملك و وجود ذريه جن:

 اشكال: اثبات ذريه با خبر واحد

 پاسخ: اثبات ذريه با آيه و روايت

 اشكال: تشديد تكليف ابليس با شهوت

 پاسخ: رد تفاوت ماهوي اقسام يك جنس

3. عدم تسري احكام ملائک به جن:

◀ اشکال اول: اختصاصي بودن حکم 6 تحریم

◀ پاسخ:

◀ قیاس اولویت ملائک بهشتی

◀ آیات دال بر عمومیت عصمت ملائک

◀ اشکال دوم: تخصیص 1 فاطر با ???؟

◀ پاسخ: دلالت تکرار «من» بر تفاوت مفهوم آن

◀ اشکال: دلیل تفاوت مفهوم دو «من»؟

◀ پاسخ: لغویت تکرار در صورت اتحاد معنی

◀ اشکال: عدم دلالت «من» نشویه بر عمومیت

◀ پاسخ:

◀ مقام: رفع دلیل تبعیض نه اثبات عمومیت

◀ عدم منافات اصطفاء ملائک با عمومیت

◀ پاسخ: عدم تعارض رسالت خاص در ???؟ با سایر رسالات

﴿ ابي و استکبر:﴾

﴿ نوع ابا: استکباري:﴾

﴿ استکبر

﴿ کان من الکافرين

﴿ دليل ابا:﴾

﴿ کان: کفر ظاهر

﴿ کان: کفر مستور

﴿ تکمله: موضوعيت تعبد

● آیه شریفه 35

﴿ تناسب آیه با آیات قبل: ﴾

﴿ آماده سازی حضرت برای حیات زمینی ﴾

﴿ تسلی حضرت(ص) با بیان سابقه عصیان ﴾

﴿ تاکید بر آثار وضعی معصیت: شقاء و ... ﴾

﴿ الجنه:﴾

﴿ عدم دلالت بر بهشت اخروي:﴾

- ﴿ عدم تحقق شرط کسب آن توسط حضرت
- ﴿ خروج نداشتن بهشت اخروي
- ﴿ نبود گرفتاري در بهشت اخروي
- ﴿ فقدان تکليف و امر و نهي در بهشت اخروي
- ﴿ ممنوع الورد بودن شيطان به بهشت اخروي
- ﴿ روايات نافي دلالت اين جنه بر بهشت اخروي

◀ عدم دلالت بر باغ دنیوی:

- ◀ لغو شدن هبوط از باغ زمینی به زمین
- ◀ عدم وجود ویژگیها در باغ دنیوی
- ◀ وجود «ال» عهد خارجی در الجنه

◀ دلالت بر بهشت برزخی:

- ◀ اشکال: عدم وجود بدن در برزخ
- ◀ پاسخ:
- ◀ برزخ معمول: ورود اشکال
- ◀ برزخ خاص: عدم ورود اشکال

﴿ رَغَدًا: ﴿

﴿ مفهوم: ﴿

﴿ واسعا هنيئًا

﴿ طيبًا واسعا

﴿ نقش: ﴿

﴿ صفت براي «أَكْلًا» محذوف

﴿ حال براي فاعل «كُلًّا»

﴿ معنای نهایی: بهره گیری مطلق

﴿ حَيْثُ ۙ﴾

﴿ حقیقت: ظرف مکان

﴿ مفهوم:

﴿ در کنار «مِنْ»: هر گونه

﴿ بدون «مِنْ»: هر کجا

﴿ لا تقربا:﴾

﴿ مفهوم:﴾

﴿ استفاده از ماده «قرب» از باب اهمیت موضوع

﴿ کنایه از نهي از خوردن نه صرف قرب یا عبور

﴿ ماهیت: نهي ارشادي غيرتشریعی:﴾

﴿ زمان و مکان: بهشت قبل هبوط

﴿ نوع اشاره به آثار قرب به درخت

﴿ عدم عود به بهشت علیرغم پذیرش توبه

﴿ تعبیر به «غوايت» از عصیان

﴿ الشجره:

- ﴿ داراي میوه های گوناگون
- ﴿ میوه های مادی و معنوی
- ﴿ تناول با اذن موجب علم خاص
- ﴿ قرب بدون اذن موجب معصیت
- ﴿ از مختصات حضرت(ص) و آل ایشان

﴿ الظالمین ﴾

﴿ مفهوم: ظلم و مطلق نسیان

﴿ عدم خدشه به عصمت حضرت:

﴿ عدم نبوت و تشریح

﴿ ارتکاب صغیره قبل نبوت: نقد:

﴿ صعوبت اثبات تشریح

﴿ صعوبت اثبات مولوی بودن لاتقربا

﴿ صعوبت اثبات تحریمی بودن لاتقربا

﴿ صعوبت اثبات جواز ارتکاب صغیره

◀ وقوع در جریان نسیان: نقد:

◀ زوال عصمت حضرت در صورت نسیان

◀ اختلاف در مصداق منسی عنه در آیه

◀ از سنخ ارتکاب مکروه نه حرام: نقد:

◀ صعوبت اثبات نبوت و وحی تشریحی

◀ صعوبت اثبات نبوت در حال اکل

◀ صعوبت اثبات مولوی بودن نهي

◀ از سنخ ترک اولی: نقد: صعوبت حمل عناوین

● آیه شریفه 36

﴿ فازلّهما:﴾

﴿ ابزار ازلال: وسوسه:﴾

﴿ مفهوم: شعور مرموز ناشی از نفوذ شیطان

﴿ شمول وسوسه: برای همه و از هر راهی

﴿ ابزار وسوسه: آرزو، تزیین مادیات

﴿ انواع وسوسه: غفلت، تسویل معاصی

﴿ غرض شیطان: آشکارسازی عیوب انسان

◀ انواع ازلال:

- ◀ مسبوق به گناه سابق
- ◀ غیرمسبوق به گناه سابق

◀ متعلق ازلال:

- ◀ در فرض عدم وحدت راه و هدف
- ◀ در فرض وحدت راه و هدف

استناد از لال به ابلیس:

ماید: حج 4، یس 62

شبهه: استناد از لال به
اصنام

عملکرد ابلیس در از لال

حضرت:

سوگند: قاسمها

ادعای خیرخواهی: من

الناصحين

﴿ شیطان:﴾

﴿ مفهوم: از ماده شطن: خباثت

﴿ مصداق: اسم عام و اعم از جن و انس

﴿ چرایی خلق ابلیس:

﴿ خباثتش نتیجه اراده وی نه ذاتی او

﴿ فایده ابلیس برای مومنین و توان وی

﴿ چگونگی ورود ابلیس به جنت:

﴿ جنه، بهشت مخلد نیست

﴿ امکان ورود ابلیس به برزخ پسامرگ

﴿ اهبطوا:﴾

﴿ خطابات هبوط: مفرد، مثنی، جمع

﴿ مخاطب اهبطوا:﴾

﴿ حضرت و بانو:﴾

﴿ اخراج سابق شیطان

﴿ وجود فعل «اهبطا» در سایر آیات

﴿ دلالت «جمیعا» بر شمول نسل آن دو

﴿ دلالت «كُم» دریاتینکم بر انسان ها

﴿ دلالت «عدو» بر دشمنی انسان ها با هم

﴿ حضرت، بانو، ابلیس:﴾

- ﴿ تفاوت اخراج ابلیس با هبوط وی
- ﴿ وجود فعل «اهبطوا» علاوه بر «اهبطا»
- ﴿ امکان جمع «جمیعا» با وجود ابلیس
- ﴿ شمول «گم» در یاتینکم نسبت به ابلیس
- ﴿ امکان جمع دشمنی شیطان و انسان ها
- ﴿ دلالت محتوای آیه بر نوع ازلال و هبوط
- ﴿ عدم نیاز به یکسانی مخاطبان خطاب

﴿ نوع هبوط:﴾

- ﴿ حضرت و بانو: حفظ منزلت درعین نزول به ارض
- ﴿ ابلیس: از بین رفتن مقام و منزلت

﴿ عدوّ:﴾

﴿ مفهوم شناسی: عدو: دويدن

﴿ طرفین عداوت:

﴿ مصداق:

﴿ ابلیس با انسان ها

﴿ انسان ها با یکدیگر

﴿ دلیل شمولیت نسبت به ابلیس

﴿ طرق عد اوت ابلیس:﴾

﴿ اذلال: ناظر به عزت

﴿ ازلال: ناظر به

ثبات قدم

﴿ اضلال: ناظر به

هدایت

﴿ اظلال: ناظر به ترک

نور

﴿ احتمالات عد اوت ابلیس:﴾

﴿ الی حین:﴾

﴿ متعلّق:﴾

﴿ الی حین الموت

﴿ الی حین البعث

﴿ مدلول: موقتی بودن حیات زمینی

﴿ اثر آیه:﴾

﴿ نسبت به مومن: تبشیر

﴿ نسبت به کافر: انذار

● آیه شریفه 37

﴿ فتلقی:﴾

﴿ مفهوم: حرکت با شوق و اخذ آگاهانه آن

﴿ انواع تلقی:

﴿ وحی بی واسطه

﴿ ازورای حجاب

﴿ با ارسال پیک الهی

◀ درجات تلقي ناظر به کلمات:

◀ کلمه: جمله اي ادبي

◀ کلمه: عين خارجي

◀ کلمه: قضاي الهي

◀ زمان تلقي: قبل از هبوط به زمین

◀ محتوای تلقي: اسامي پنج تن (عليهم السلام)

◀ شتاب در تلقي: با توجه به وجود (ف) تفریع

◀ قرائت غیر مشهور: نصب (آدم) و رفع (کلمات)

◀ فتاب:

◀ ابعاد توبه:

◀ از سوي بنده

◀ از سوي خداوند: قبل و بعد توبه بنده

◀ مفاهيم مشابه:

◀ يقظه

◀ اعتذار

◀ انابه

◀ حالات قبول توبه:

◀ حکیمانہ

◀ رحیمانہ

◀ چرایی قبول توبه:

◀ منکران حسن و قبح

◀ معتقدان افراطی حسن و قبح

◀ معتقدان معتدل حسن و قبح

◀ علیه: افراد:

- ◀ محتوای سوره اعراف
- ◀ افراد به خاطر اصالت یک نفر
- ◀ تابعیت حوا از حضرت (ع)
- ◀ سنگینی بار حضرت (ع)

● آیه شریفه 38

﴿ تناسب آیه:

﴿ اول: امر الہی

﴿ دوم: عصیان حضرت و توبہ

﴿ سوم: امر بہ ہبوط

﴿ چہارم:

﴿ آغاز عداوت جدید شیطان

﴿ نیاز انسان بہ ہدایت تشریحی

﴿ تقسیم انس بہ مومن و کافر

﴿ اہبطوا:﴾

﴿ عدم تکرار: غیر صحیح

﴿ تکرار: صحیح: چون:

﴿ تاکید و اہتمام مطلب ہبوط

﴿ ہبوط علیٰ رغم تلقی کلمات

﴿ فاصلہ ہبوط اول با تشریح

﴿ تکوین و تشریح در دو ہبوط

﴿ اَمَّا:﴾

﴿ مقدمه:﴾

﴿ نیاز بشر به تشریح

﴿ فرض خداوند بر خود

﴿ چرایی شرطیه بودن:﴾

﴿ عقلي بودن ایمان و عدم نیاز به تشریح: ناصحیح

﴿ عدم وجوب تشریح و نبوت بر خداوند: ناصحیح

﴿ شرطیه بودن ناظر به قابل نه فاعل: صحیح

﴿ هدی:﴾

﴿ مفهوم شناسی: دلیل تام عقلي یا نقلي معتبر

﴿ انواع هدی:

﴿ از سوی خداوند با رسول و کتاب

﴿ از طریق عقل بدون نیاز به نقل

﴿ مراتب پذیرش:

﴿ گروه عالی: شوق جنه، خوف نار

﴿ گروه عالی: شوق لقاء الله

﴿ مخاطب هدی: جن و انس:﴾

﴿ عمومیت «اهبطوا»﴾

﴿ تکلیف جن و انس﴾

﴿ تفصیل هدی مذکور در آیه: بقره 277﴾

﴿ آثار هدایت:﴾

﴿ عام: طه 4-123﴾

﴿ خاص: نفي خوف و حزن﴾

﴿ خوف:﴾

﴿ مفهوم شناسی

﴿ تفاوت با مفاهیم مشابه:

﴿ خشیت

﴿ حزن

﴿ انواع حزن، خوف و خشیت:

﴿ ممدوح: خاص مومن واقعی

﴿ مذموم: خاص کافر و مومن ناقص

﴿ جایگاه خوف ﴾

﴿ دلیل تقدیم خوف بر حزن ﴾

﴿ وعده رفع خوف و حزن و تحقق آن: ﴾

﴿ دنیا: خوف و رجاء مومن

﴿ عقبی: زوال خوف و حزن

﴿ کفروا:﴾

﴿ چرایی جمع بودن برخلاف «تبع»:﴾

﴿ وحدت حقیقت ایمان

﴿ تشتت کفر کافران

﴿ تشکیکی بودن کفر:﴾

﴿ تقیه

﴿ نفاق

﴿ کفر

◀ درجات تلقي ناظر به کلمات:

◀ کلمه: جمله اي ادبي

◀ کلمه: عين خارجي

◀ کلمه: قضاي الهي

◀ زمان تلقي: قبل از هبوط به زمین

◀ محتوای تلقي: اسامي پنج تن (عليهم السلام)

◀ شتاب در تلقي: با توجه به وجود (ف) تفریع

◀ قرائت غیر مشهور: نصب (آدم) و رفع (کلمات)

◀ درجات تلقي ناظر به کلمات:

◀ کلمه: جمله اي ادبي

◀ کلمه: عين خارجي

◀ کلمه: قضاي الهي

◀ زمان تلقي: قبل از هبوط به زمین

◀ محتوای تلقي: اسامي پنج تن (عليهم السلام)

◀ شتاب در تلقي: با توجه به وجود (ف) تفریع

◀ قرائت غیر مشهور: نصب (آدم) و رفع (کلمات)

◀ درجات تلقي ناظر به کلمات:

◀ کلمه: جمله اي ادبي

◀ کلمه: عين خارجي

◀ کلمه: قضاي الهي

◀ زمان تلقي: قبل از هبوط به زمین

◀ محتوای تلقي: اسامي پنج تن (عليهم السلام)

◀ شتاب در تلقي: با توجه به وجود (ف) تفریع

◀ قرائت غیر مشهور: نصب (آدم) و رفع (کلمات)

◀ درجات تلقي ناظر به کلمات:

◀ کلمه: جمله اي ادبي

◀ کلمه: عين خارجي

◀ کلمه: قضاي الهي

◀ زمان تلقي: قبل از هبوط به زمین

◀ محتوای تلقي: اسامي پنج تن (عليهم السلام)

◀ شتاب در تلقي: با توجه به وجود (ف) تفریع

◀ قرائت غیر مشهور: نصب (آدم) و رفع (کلمات)

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب
العالمين